

QUÈ CAL SABER?

ELS AMERICANISMES

Hom anomena *americanismes* els mots provinents d'alguna llengua d'Amèrica Central o d'Amèrica del Sud, principalment indígena, que han estat introduïts en una altra llengua. Antoni M. Badia i Margarit reconeix que «els americanismes de la llengua catalana són en rigor *castellanismes*, car hi han vingut a parar a través de la llengua veïna», la qual cosa «no els lleva, emperò, una singularitat en la incorporació [...] ni un reconeixement de l'origen».¹ Vegem a continuació uns quants noms d'animals i de plantes que procedeixen de llengües americanes.

<i>Nom català</i>	<i>Nom científic</i>	<i>Nom original (llengua)</i>
alvocat	<i>Persea americana</i>	<i>ahuacatl</i> o <i>auacatl</i> (nahua)
ananàs	<i>Ananas comosus</i> [= <i>A. sativus</i>]	<i>nana</i> (guaraní)
cacau	<i>Theobroma cacao</i>	<i>cacauaatl</i> o <i>kakawa</i> (nahua)
guaiaba	<i>Psidium guajava</i>	<i>guayaba</i> (taïno)
iuca	<i>Manihot esculenta</i>	<i>yuka</i> (taïno)
jaguar	<i>Panthera onca</i> [= <i>Felis onca</i>]	<i>yaguará</i> o <i>yaguar</i> (tupí-guaraní)
llama	<i>Lama glama</i>	<i>llama</i> (quítxua)
papaia	<i>Carica papaya</i>	(mot carib o arauaca)
patata ²	<i>Solanum tuberosum</i>	<i>papa</i> (quítxua)
tapir	<i>Tapirus terrestris</i>	<i>tapira</i> o <i>tapiir</i> (tupí-guaraní)
tauró	(moltes espècies)	<i>uperú</i> o <i>iperú</i> (tupí)
tomàquet	<i>Lycopersicon esculentum</i>	<i>tomatl</i> (nahua)
vicunya	<i>Vicugna vicugna</i>	<i>vicunna</i> o <i>wikúña</i> (quítxua)
xicranda	<i>Jacaranda mimosifolia</i>	<i>yacarandá</i> (tupí)

1. Antoni M. BADIA I MARGARIT, «Pròleg», a Francesc LIGORRED, *Paraules de les llengües d'Amèrica: Aproximacions lingüístiques i literàries en català*, Barcelona, Comissió Amèrica i Catalunya (Generalitat de Catalunya), 1992, p. 9-15.

2. *Patata* és un encreuament del mot quítxua *papa* i de l'antillà (segurament, taïno) *batata* ('moniato').